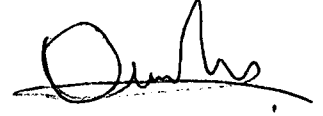

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın, **Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı Murat Kurum** tarafından Anayasanın 98 ve İç Tüzüğü'nün 96. ve 99. Maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Öznur Bartin

Hakkâri Milletvekili

Seçim bölgem olan Hakkâri ilimizin sınırları içerisinde yer alan Cilo Sat Dağları ve Sat Buzul Gölleri, 3.400 rakımıyla bölgenin en yüksek ikinci dağıdır ve jeolojik, biyolojik ve iklimsel açıdan Türkiye'nin en hassas ve korunması gereken ekosistemlerinden birini barındırmaktadır. Bu bölge, 26 Eylül 2020 tarihli Cumhurbaşkanlığı Kararı ile "Milli Park" ilan edilmiş; aynı zamanda yılın 365 günü boyunca özel güvenlik bölgesi kapsamına alınarak yalnızca özel izinle girişe açık hale getirilmiştir.

Buna rağmen, Hakkâri Valiliği ve kayyım yönetimi tarafından, Gençlik ve Spor Bakanlığı ile Yüksekova Kaymakamlığı'nın da desteğiyle, 28-29 Haziran 2025 tarihlerinde "7. Cilo Fest" adı altında bir festival düzenleneceği ilan edilmiştir. Festivalin içeriğinde konserler, doğa yürüyüşleri, sportif gösteriler ve kamp etkinlikleri gibi binlerce kişilik insan hareketliliği öngörülmüştür.

Cilo ve Sat Dağları bölgesi, Türkiye'deki az sayıdaki aktif buzul sistemlerinden birine ev sahipliği yapmaktadır. Küresel ısınma nedeniyle bu buzullar, hızla erime tehlikesi altındadır. Ulusal ve uluslararası ekoloji uzmanları, söz konusu bölgenin büyük ölçekli insan faaliyetlerine maruz kalmasının, buzul yapılarında geri dönüşsüz tahribata neden olacağını açık biçimde belirtmiştir. Ayrıca bölge; nadir bitki türleri, kuş göç yolları, endemik flora ve fauna açısından da kritik önemdedir.

Etkinlik nedeniyle doğaya yüklenilecek karbon salımı, gürültü, atık üretimi, flora tahribatı ve toprağın sıkışması gibi doğrudan etkilerin, özellikle buzul alanlarında yıllarca sürecektir zararlar yaratacağı bilimsel verilerle sabittir. Dolayısıyla yalnızca birkaç gün sürecektir bir festival uğruna, binlerce yıllık doğal yapının tahribi söz konusudur.

Kamuoyundan gelen tepkilerin ardından, 20 Haziran 2025 tarihinde Hakkâri Valiliği tarafından yapılan açıklamayla festivalin iptal edildiği duyurulmuştur. Ancak iptal gerekçesi ne bölgenin doğa koruma statüsüne ne de ekolojik tehditlere dayandırılmıştır. Açıklamada, İsrail'in İran'a yönelik saldırılarında masum sivillerin yaşamını yitirmesi ve yaşanan insani trajedi gerekçe gösterilmiştir. "Eğlence içerikli etkinliklerin bu çatışma ortamında uygun olmayacağı" ifadesiyle festivalin yalnızca politik nedenlerle iptal edildiği anlaşılmaktadır.

Bu durum, doğaya bakışın hâlâ araçsal, yüzeysel ve kısa vadeli olduğuna işaret etmektedir. Oysa doğa tahribatı yalnızca belirli siyasi veya insani gelişmelerde değil, doğrudan ekolojik riskler karşısında da bir iptal veya yasaklama gerekçesi olmalıdır.

Bu bağlamda; Cilo Fest gibi organizasyonların salt ertelenmesi değil, ekolojik sebeplerle kalıcı olarak yasaklanması gerekmektedir. Bu bölgeye ait herhangi bir insan yoğunluklu etkinlik planlaması yapılmamalı; bölge, tam koruma statüsüne kavuşturulmalı, sadece bilimsel ve koruma amaçlı erişime açık tutulmalıdır.

Türkiye, bu konuda çok sayıda ulusal ve uluslararası yükümlülüğe sahiptir:

- Anayasa'nın 56. Maddesi: "Herkes sağlıklı ve dengeli bir çevrede yaşama hakkına sahiptir."
- 2873 sayılı Milli Parklar Kanunu: Milli parklar, doğal yapıyı bozacak faaliyetlere kapalıdır.
- Paris İklim Anlaşması: Türkiye'nin sera gazı azaltımı ve doğa temelli çözümler geliştirme yükümlülüğü vardır.
- Ramsar Sözleşmesi ve Biyolojik Çeşitlilik Sözleşmesi: Doğa koruma alanlarının bozulmadan korunması gerekir.

DEM Parti olarak, doğayı ekonomik çıkar odaklı metalaştırmaya karşı çıkarak, Cilo Sat Dağları'nı hem ekolojik değerleri hem de bölge halkının tarihsel ve manevi bağlarıyla kutsal kabul ettiğimiz bir yaşam alanı olarak görüyoruz. Kapitalist yaklaşımların dayattığı kitlesel festivaller ve eğlence etkinlikleri, doğanın tahribine yol açmakla kalmayıp yerel halkın doğayla kurduğu bütünsel ilişkiyi de zedelemektedir. Bu nedenle, Cilo gibi hassas ekosistemlerin yalnızca bilimsel araştırma ve yerel katılımı doğa temelli koruma faaliyetlerine açık kalması, ticari amaçlı etkinliklerin ise ekolojik tahribata karşı kalıcı olarak yasaklanması gerekmektedir.

Bu bağlamda;

1. Cilo Fest için Bakanlığınıza ÇED raporu başvurusu yapılmış mıdır? Yapıldıysa değerlendirme sonucu nedir?
2. Bakanlığınızın elinde bölgedeki buzulların son 30 yıldaki erime oranlarına ilişkin bilimsel veri ve raporlar mevcut mudur? Kamuoyuyla paylaşılmış mıdır?
3. Cilo gibi yüksek irtifalı ve hassas ekosistemlerde kalabalık insan faaliyetlerinin etkilerine dair risk analiziniz var mıdır?
4. 2873 sayılı Milli Parklar Kanunu kapsamında, bu tür etkinliklerin tamamen yasaklanması yönünde Bakanlığınızın bir planı veya taslağı bulunmakta mıdır?
5. Festivalin iptal gerekçesinde çevre ve doğa vurgusu yapılmaması hakkında Bakanlığınızın bir değerlendirmesi olmuş mudur?
6. Cilo bölgesinin "tam koruma alanı" ilan edilmesi ve sadece bilimsel faaliyetlere açılması yönünde Bakanlığınız çalışma yapacak mıdır?
7. Benzeri etkinliklerin tekrarına mahal vermemek adına, buzul ve dağ ekosistemlerinde toplu organizasyonları kalıcı biçimde yasaklayan özel bir yönetmelik hazırlamayı planlıyor musunuz?